

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Број:
Датум: 30.12.2013. године
Београд

Саопштење за јавност

Комисија за заштиту конкуренције је спровела анализу стања конкуренције на тржишту откупа сировог крављег млека и производње и прераде млека и млечних производа у Републици Србији у периоду 2009-2012. година (секторска анализа).

Секторска анализа је обухватила укупно 14 привредних субјеката активних на овим тржиштима и то: АД „ИМЛЕК“ Београд – Падинска Скела, АД „Млекара Суботица“, АД „Млекара Шабац“, „Сомбоled“ доо Сомбор, „Милкоп“ доо Рашка, АД „Нишка млекара“ Ниш, „Лазар“ доо Блаце, „Границе“ доо Младеновац, „Кић Сопапу“ доо Крагујевац, „Екомлек“ доо Каоник, АД „Млекара Лозница“ Лозница, АД „Млекара Плана“ Велика Плана, „Meggle Srbija“ доо Крагујевац и „Млекопродукт“ доо Зрењанин.

Основни разлог за покретање ове секторске анализе била је несташица краткотрајног (пастеризованог) и дуготрајног (стерилизованог) млека на тржишту малопродаје током летњих месеци 2010 године. Наведени поремећаји на тржишту у међувремену су отклоњени.

Структура производног асортимана у посматраном периоду не бележи значајније осцилације у смислу промене пословне политике или промене инсталисаних капацитета које би битније утицали на преорјентацију млекара на другачији производни асортиман. Несташица конзумног млека на тржишту и проблеми у редовном снабдевању овом намирницом нису били условљени променама пословних политика млекара у циљу притиска на тржиште већ се у највећој мери могу приписати неким другим објективним околностима као што је, пре свега, смањење понуђених количина сировог млека на домаћем тржишту услед неповољних климатских услова у 2010. години, значајном повећању цена сточне хране али и незадовољством примарних произвођача млека нивоом откупних цена и системом премија.

Примарна производња сировог млека не бележи битнија одступања у протеклом десетогодишњем периоду и креће се око нивоа од 1.500 милиона литара млека годишње. Прерађивачка индустрија откупљује приближно половину од укупне количине сировог млека док је удео неформалног тржишта на тржишту укупно помуженог млека у Србији изузетно висок и у целокупно посматраном периоду износи преко 50%, али не постоје

званични статистички подаци о овом сегменту. Сирово млеко се на неформалном тржишту користи за производњу и прераду у домаћинствима, које се даље користи за сопствену потрошњу у оквиру пољопривредног газдинства као и за даљу дистрибуцију и продају потрошачима.

Тржиште откупа сировог млека у Србији карактерише висок степен концентрисаности имајући у виду да четири учесника на тржишту откупа сировог млека имају збирно учешће од преко 60% у укупно откупљеним количинама сировог млека. Осим наведеног, анализом је утврђено да су једини индустријски прерађивачи сировог млека управо млекаре, имајући у виду да индустријски кондитори, произвођачи сладоледа и индустријске пекаре не користе сирово млеко као сировину у свом производно-прерађивачком циклусу.

Постоји велики распон цена између највише и најниже откупне цене коју плаћају прерађивачи млека. Разлози делимично стоје у сезонским варијацијама у производњи али и у атомизираној понуди сировог млека (произвођачи појединачно немају значајнију преговарачку моћ код уговарања цена са млекарном) као и у значајним разликама по квалитету исхране и хигијенским условима муже. Објективно ограничавајуће околности у смислу карактеристика сировог млека и његовог максималног рока за чување лагеровање и транспорт од 3 дана утиче на однос снага на тржишту понуде и тражње за сировим млеком што се директно одражава на висину откупне цене и распоне у њеном формирању.

Поред наведеног, утврђено је и да количине премираног млека учествује са око $\frac{3}{4}$ у укупно откупљеним количинама сировог млека које је ушло у млекаре као и да највећи број млекара просечно користи од 60-80% својих капацитета. Млекаре су у посматраном периоду у структури производње предност давале производњи млечних производа на које је утрошено око 65% откупљеног млека док је на производњу конзумног млека (пастеризованог и стерилизованог) утрошено око 35% откупљеног млека и овај се однос није значајније изменио у периоду 2009-2012. године.

Осим наведеног, у току анализе, уочене су појаве које, по мишљењу Комисије, захтевају посебну пажњу ресорног министарства, и које је могуће разрешити само уз учешће и координацију активности више органа власти. С тим у вези, Комисија је изнела препоруке које се тичу успостављања система евидентирања и праћења свих произведених количина помуженог сировог млека, што ће допринети ефикаснијој контроли квалитета и хигијенске исправности, елиминисању евентуалних појава карактеристичних за тзв. сиву зону, као и бољој искоришћености прерађивачких капацитета. Успостављање система контроле квалитета и хигијенске исправности на дневној основи и обезбеђење обавезне и независне контроле сировине од стране овлашћене лабораторије и даље остаје као један од најважнијих корака у поступку увођења стандарда у области безбедности хране и заштите потрошача.

Комплетан извештај о спроведеној секторској анализи, са закључцима и усвојеним препорукама, објављен је на интернет страници Комисије (www.kzk.gov.rs) у делу „Секторске анализе“, уважавајући захтеве привредних субјеката за заштиту података који представљају пословну тајну.

Комисија се захваљује свим учесницима на тржишту који су током секторске анализе уредно достављали тражене податке и истовремено их позива да доставе своје коментаре у погледу Извештаја на е–маил: office.kzk@kzk.gov.rs са напоменом: Коментар на секторску анализу тржишта сировог млека и производње и прераде млека и млечних производа.

Савет Комисије за заштиту конкуренције